

Marc De Bie

BAARDEGEMS

WOORDENSCHAT (2)

Inhoud

Natuur

Boerengedoe

Paardenbevelen

Planten en dieren

Het weer en de seizoenen

Stoffelijke zaken

Voorwerpen

Geld en geldbesteding, rijk, arm

Huis, inboedel, gebouwen

Bodem en bodemgesteldheid

Abstracte begrippen

Toestand

Tijdbepaling

Plaatsbepaling, richting

Hoeveelheid, grootte

Allerlei

Kindertaal

Vloeken en bastaardwoorden

NATUUR

BOERENGEDOE

aanshijn	haamschijd, zwengelhout	ouskoiæn
aarsgat	onderste van omgehakte boom	jeisgat
afmaken	omheinen	avmoukæn
balie	balie, afgesloten hok	bojlä
bekker	vork om aardappelen te rooien	békkær
boerenhof	boerderij	boerænof
bokkig	branstig (geit en schaap)	bokkæch
bordeauxse pap	sproeimiddel	bordolleessæ pap
bot stro	bussel stro	bot stroeæ
botte	draagmand	boddæn
dagwand	landmaat	dachwant
deel	dorsvloer	diejæl
donst	bloem, bakmeel	domst
drijver	varken (van 60-80 kg)	droiævær
gierschepper	gierschepper	gieæs-scheppær
greep	mestvork	grèèp
groenselboer	groenteboer	grinsælboer
groenselhof	groentetuin	grinsæl-ov
haargetij	aambeeld om zeis op te haren	ourgætoiæ
halfdeur	onderste van 2-delige deur	alfdeer
heidsel, hetsel	bussel hout	atsjæl
heidselpaard, hetselpaard	toestel om hout op te busselen	étsjælpjeit
herse	eg	érsæ

hof	afgesloten erf	of
hofgat	op- en afrit erf	ofgat
ijzerslakken	soort meststof	oiarslékkæn
kantbed	niet omgeploegd deel van land	kambérræ
kap	tuingerief om mee te kappen	kap
keesten	kiemen	kiejastæn
kempzaad	hennepzaad	kempzout
kiekendraad	fijnmazige afsluitdraad	kiekærændrout
kippen	broeden	kippæn
kledde	grote eg	kleddæn
kloeken	op eieren zitten	kloekæn
klopper	dik dier	kloppær
kode	staart	koddæ
koeter	hoeveknecht	koetær
koren	graansoort: rogge	koeæræn
kossaard	keuterboer	kossout
koterij	bouvallige bijgebouwtjes	kootæroia
krugeraardappel	soort aardappel	kriegær
licht	long (van geslacht varken)	licht
lochting	moestuin	logting
los	niet openbare weg, losweg	los
malheurvlees	vlees van verongelukt dier	malleerevliejas
meers	weide	mijeis
messing	mesthoop	messink
minnegat	opening in weide-afsluiting	minnægat
muilplaag	mond-en-klauwzeer	mouælplouch
muis	soort aardappel	mouæzæn
oets	mallejan	oejts
omdoen	omspitten	omdoen
omrijden	ploegen	omroiaen
omsteken	omspitten	omsteekæn
oplopen	zwellen van de buik van een koe	oploeæpæn
opper	hooistapel	eppær
opzetten, een varken -	kweken en vetmesten	opzettæn
ovenkot	bakhuis	oovækot
peeënboer	zorgeloze boer	peejænboer
perkoos	hovenier	pérkoeas
pijn in 't zak	buikpijn van viervoeters	poiaen in t zak
pjeirig	loops (merrie)	pjeiræch
plaag	aardappelplaag	plouch, pattattæplouch
ree	doorgangsweg	ree
reek	hark	rèèk
reken	rijven	rèèkæn
res	graszode	res
ressik	eg	ressik
roede	oude landmaat	roej
schaar van een ploeg	schaar	skérræ
schamfelen	harken met kleine hark	schamfælæn
scheivoor	scheidingsgreppel	skieævoor
schessem	pluimgras tussen graangewassen	skessem

schuiver	stapelplaats met schuifbaar dak	skouævər
singel	draagband bij kruitwagen	singəl
slaper	dierenval	sloupər
spruitsel	onkruidverdelger	sprojtsəl
tierling	tien schoven	tierlink
tochtig	loops (koe)	dechtəch
toeterkeszaad	preizaad	toetərkəszout
trappen	bespringen van kip door haan	trappən
tremel	arm van kruitwagen of kar	treeməl
vétérinaire	veearts	vettrennèèr
vlegelen	dorsen	vleegələn
voerage	veevoeder	voejərezzə
vogelwei	braakliggende grond	voogəlwoiə
voorboom	voorboom bij gespan	veddərboeəm
welle	platwals	wellə
zak	buik van koe	zak
zanten	aartjes lezen na oogst	zantən
zeekstuk	deel van gierton	zieəkstik
zeis	zeis	zaasem
zeug	zeug	zoech
zevenberger	stier	zeevənbérgər
zichel	sikkel	zichəl
zilt	paardenziekte	zilt

PAARDENBEVELEN

briekom	naar links	briekom
ju	vooruit	juu
ou	stop	ou
tikweg	naar rechts	tikwech
tur	achteruit	turrr

PLANTEN EN DIEREN

aardbei	aardbei	jeitbees
aardveil	klimop	jétvél
hans	varkensbeer	ansj
azen	aas geven, voeren	nèèzən
bakker	meikever	bakkər
beestjes	ongedierte	gəbiste
billenman	dik rund	billəman
bitterpeeën	gebrande cichoreiwortels	bittərpeejən
bitterwortelen	cichoreiwortels	bittərweittələn
bloemekee	ruiker bloemen	blomməkee
bosschage	geboomte	boskozzjə
brigadier	peersoort (beurré hardi)	brigadier

coco	papegaai	kokkoo
constateur	duivenklok	konstattuur
dakschijter	luie duif	dakskoiätər
dobbelflup	peersoort	dobbəflip
dolleke	veldmuis	dolləkən
ennen	Vlaamse gaai	éjnən
ennewuiten	Vlaamse gaai	éjne-wouətən
erse	egel	érse
etgras	nagras, toemaat	etgés
caoutchouplant	kamerplant: ficus (elastica)	katsjoeplant
fis	bunzing	fis
genoffel	anjer, anjelier	zjənoffəl
gläieul	gladiool	glajjel
glazensnijder	libel	glouzəsnoier
groensel	groenvink	grinsəl
halfoogstappel	vroege appel	alvoeəst-appəl
hanne	ekster	annə
hellebrander	loopkever	ellənbrandər
hil	struik	il
hinnebees	rode aalbes	innəbees
hommelbie	hommel	olləbie
honnebasser	leeuwenbek (bloem)	onnəbassər
jacques lebel	appelsoort	zjakkələbel
janneke-vroeg	bloemsoort (vroegbloeiër)	jənnəkə vrich
jefke	peersoort (chaboceau)	zjəfkən
keesmees	pimpelmees	kèèzəmis
keffer	schoothond	kjəffər
kevie	vogelkooi	keef
kiek	kip	kiek, kieken
kloek	klokhen	kloek
knansebeet	klokhuis	knénsjəbeet
knapper	vaars	knappər
kobber	mannotjesduif	keppər
koekoek	kleverige stof aan pruimelaarstam	koekoek
kolenbrander	soort zwarte kever	oeljənbrandər
kollebloem	klaproos	kolləbloem
koreman	vroege peersoort	koeərəmannəkə
korenleeuwerik	veldleeuwerik	koeərławwérk
krijzig	loops (kat)	kroiəzəch
kwaker	keep, een soort vink	kweikər
lemmen	schaap	lémmən
lievevrouwbloempje	vergeet-me-nietje	lievəvraablomməkə
lijmpjes	lijm-aartjes om vogels te vangen	læmkəs
maiz (spaans)	mais	sponjsə teirə
malie	nervenrichting in hout	mojlə
maternest	bewaarplaats fruit	maatərnest
meerlaan	merel	mijeirlong
mees	mug	mees
mezelaar	kneu (barmsijsje)	meezəlèèr
milt	hom (sperma vis)	milt

mojle	houtnerf	mojlə
muishond	wezel	mouəson̄t
muit	vogelkooi	mouət
muizenoren	veldsla	mouəzənoeərən
mulder	meikever	mojlər
muldershaag	beukenhaag, goed voor meikevers	moijlərzouch
oetserspaard	sterk paard	oejtsərspejt
onnebasser	bloemsoort (grote leeuwenbek)	onnəbassər
orenzuisper	oorworm	oeərəzouəpər
ossenkloten	soort pruimen	ossəkloeətən
paardenvlieg	daas	pjeirəvliech
paasbloem	gele narcis	pousblom
palingstek	weegbree	poulinksték
palmij	buxustakjes voor palmenzondag	palmoiā
pandaar	parelhoen	pandaar
papvogel	dikke vogel (lijster, ekster)	papvoogəl
perebie	horzel	pèèrabie
pepel	vlinder	peepəl
perruche	parkiet	parisj
piëken	kuiken	piejəkən
piëverke	plat vogeltje	piejəvərkən
piëzeke	kuiken	piejəzəkən
pillewa	wielewaal	pilləwaa
pisbloem	paardenbloem	pisblom
pispottekes	kelkbloemetjes van haagwinde	pispottəkəs
platte metten	jong kalfje	plattə mettən
pletser	dikbil	plajtsər
pluimke	kleine anjer	plemkən
poele	kip	poejlə
pop	vrouwelijke vogel	poep
poppelunneke	dikkop	pompələejnəkən
poule	hen	poejlə
poverjanneke	roodborstje	poovərjannəkən
preekheer	meikever	preekieər
puut	kikker	pouət
puutengerak	kikkerdril	pouətəgərək
rijer	mannetjeskonijn, rammelaar	roiər
ronker	bromvlieg	roenkər
schalunneke	sjalotje	skalloejnəkən
schijtkersen	late kersen	scoiatkəzzən
schudderkes	kleine pruimen	skiddərkəs
slangeratis	slanghagedis	slangəratoetsj
sloester	bolster van een noot	sloestər
steek	sperwer en andere roofvogels	steek
stekelbees	kruisbes	steekərbees
stinkerke	bloemsoort (afrikaantje)	stinkərkə
stoffelienen	stokviolieren	stoffəlienen
stokduif	bosduif	stokdouəf
stratier	straathond	stratjee
strelebie	bie, wesp	strèèləbie

suikerij	chicorei	sokkeroiā
teerling	regenworm	tèèrlinċ
terreintje	sijsje	terrénjtān
tijloos	herfsttijloos, herfstkrokus	toiāloeāzān
tingelen	brandnetels	tingəlān
trosjesbessen	aalbessen	troskāsbeezān
vaalkleurige duif	koffie-met-melkkleurige duif	vèèlān
varkensbeest	pissebed of kelder mot	vérkāsbieāst
vastenavondzotje	sneeuw klokje	vastelouvatzottākā
viezigheid	ongedierte	viezāgét
viggen	varkentje	viggān
vinkmade	glimworm	vinkmouā
vleermuis	vleermuis	fleerlamouās
vuiligheid	onkruid	vouəlāchéť
wijnbes	druif	woiānbees
wuiten	Vlaamse gaai	wouātān
zatlapjes	vlijtig liesje	zatlappākās
zichelzwaluw	gierzwaluw	zichəlzwollām
zirkel	zuring	zirkəl
zwing	vleugel	zwing

HET WEER EN DE SEIZOENEN

bamisweer	mistig herfstweer	boumisweer
beikes in de lucht	schapenwolk (cirrocumulus)	beikās
bijze	bui	boiās
bruistig weer	onstuimig weer	brestāch weer
doef	zwoel	doef
donderroede	bliksemafleider	dondərroei
gutsen	gieten, gutsen	gieāzān
heilichten	onweer in de verte zonder donder	oiālichtān
ijsteppen	ijspegel, ijskegel	oiāstāppān
kermis in de hel	regen terwijl zon schijnt	kérmis in d ellā
kletsen	fel regenen	klétsjān
lommer	schaduw	loemārtā
monkt, het weder -	het weer is onzeker	't weer moenkt
opsteken	dreigend onweer	opsteekān
sint-maartenszomer	zomerdagen rond 11 november	sintāmāttāens zoomār
smokkelen	lichtjes regenen	smokkəlān
smoor	mist	smoeār
trekken	tochten	trekkān
uitgesterd	blauwe hemel	ouātgasteirt
uitkomen	lente	ouātkommān

STOFFELIJKE ZAKEN

VOORWERPEN

aftrekker	kurketrekker	avtrekkər
aftrekker	opnemer	avtrekkər
aker	emmer	oukər
ammelaken	tafelkleed	amməloukən
baalkatoen	grof katoen	boulə-katoen
bakzak	meelzak van 100 kg	bakzak
beeldje	prentje	billəkən
berd	plankje	bét
bezem	borstel	bessem
blank	glans	blank
boterhampapier	speciaal papier	bootramməpapier
daglicht	tl-lamp	dachlicht
fijfel	dwarsfluit	foiəfəl
floer	fluweel, velours	floer
flokhout	kurkhout	flokaat
frinket	vork	frinket
garre	reet	gérre
groebe	groef	groebbə
halfzool	schoenzool	alfzool
hoelle	kolen	oejlə
jefzaag	soort handzaag	zjézfouch
kaarsroet	kaarsvet	kjeissəriet
kabaret	opdienschaal	kabree
kabas	draagtas	kabbas
kapbord	hakbord	kapbét
kattenooog	reflector	kattənoeəch
keef	kooi	keef
klets	zweep	klétsj
knijper	drukknoopje	neipər
koet	peuk	koet
konijnenkotenhout	slecht soort hout	konnoianəkootənaat
kopke	postzegel	kopkən
lamzwart	zwart verfpoeder	lamzwét
ledger	aaneen gekliste kleverige stof	léddər
leer	ladder	lieər
leid u	voorwerp dat houvast geeft, wandelstok e.a.	léjda
maalte	alaamzaak	moljte
mannetjes, een boek met -	prentjesboek	mannəkəs
marmiet	ketel	mérrəmit
mastiek	stopverf	mastik
médaille	ereteken	maddojlə
moele	trog, kneedbak	moejlə
mombakkes	masker	moembakkəs
mondmuziek	mondharmonica	montməzikskən

monica	accordeon, harmonica	moonākaa
mortel	mortelspecie	moeātəl
mussenkoppen	steenkool	missəkoppən
muziekje	mondharmonica	miziskskən
nijplicht	zaklamp	neip-licht
paardje	schraag	pjeirākə
panlat	panlat	pénnəlat
papierenzak	papieren zak	papierəmazak
penserij	slachtafval, ingewanden	pénjseroiə
pertse	staak	pjéts
piket	houten paaltje	pikkət
pikkel	been, stoelpoot	pikkəl
pinnekesdraad	prikkeldraad	pinnəkəsdrouť
pinnenpertse	op een pin eindigende stok	pinnəpjéts
plakker	pleister	plékkər
ploddderwas	kleine was	ploddərwas
pottekarie	aardewerk	pottəkərree
prise	stopcontact	pries
rasteel	draagstel voor glazenmakers	rastiejl
rode menie	loodmenie, rode verf	roeə mienə
roede	metalen staaf	roejkən
roet	roet	zoet (met z!)
saai	sajet	souə
sabel	sabel	souffəl
sarge	wollen deken	sezzə
schab	plank aan muur of in kast	schap
schaveling	zaagselkrullen	skouffəlīnk
scheel	deksel	skèəl
schijn hout	stuk hout	skoīən aat
schof	lade	skof
schof	grendel	skof
schorre	soort steen	skerrə
schotelvod	vaatdoek	skootəlvoddə
schrikdraad	elektrische afsluitdraad	skrikkəldrouť
sidderbad	massagevoetbad	siddərbat
sjiek	tabakspruim	sjik
slagbord	constructie voor vogelvangst	slachbét
slam	kolenafval	slam
slets	pantoffel	sléjts
sloof	omslag	sliejf
snaarstok	steel van een zeis	snourstok
snippeling	snippers	snippəlīnk
snoeter	wassteen	snoetər
spasem	kaft van boek	spousem
speekmedaille	pseudo-ereteke	spieəkmadojlə
spriet	bruinkool	spriet
staander	steunpaal of –balk	sstonnər
stande	ijzeren ton	stannə
stekske	lucifer	stékskə
stoof	kachel	stoof

stootkar	steekkar	stoeætkeir
stramijn	vergiet	strammoiøn
teerling	dobbelsteen	tèerlink
teljoor	eetbord	talloeær
test	schotel, kom	test
timbre	postzegel	tæmbær
tipzak	driehoekige papieren zak	tipzak
toespeld	speld	toespéllə
trekstaal	magneet	trekstoul
troffel	brede schop	troeffəl
trombal	trommel	troembal
tut	fopspeen	tit, tittər
uisel	veerbalans, unster	ouæssəl
verzijp	vergiet	vərzejp
vlijmpje	scherp mesje	vlimmækən
vorket	vork	vərket
wolletje	pluisje, plukje	woellækən
zoever	voorwerp dat geluid maakt bij het weggoaien	zjoevər

GELD EN GELD UITGEVEN, RIJK EN ARM

afdokken	betalen	avdökkən
afluizen	aftroggelen	avlouəzən
bal, geen rotte -	platzak	genne rottən bal
bastaard maken	onterven	bastout moukən
cent	munstukje van twee centimes	sæng
dullekoop	buitenkansje	dillekoeəp
enkel geld	pasmunt	inkəl geld
erwt, een – kosten	duur	ən eit kostən
gouden louis	munstuk	gaa lowwie
halve cent	1 centime	alvəsæng
halve klomp	munstukje van 5 centiemen	alfkloemp
jetons	geld	stongs
klomp	munstje van 10 centiemen	kloemp
knijters	centen	kneitərs
krot-en-compagnie	armoedig	krot-en-kompannie
kwettergeld	handvol metalen munten	kwéttərgelt
lammeren	betalen	lammərən
muizengeld	kleingeld	mouəzəgelt
nikkel	waardeloos geldstuk	nikkəl
noot, een – kosten	veel kosten	’n noot kostən
piasters	geld	pijastərs
placer	plaatsen, beleggen	plasseerən
pree	salaris, zakgeld	pree
quitte	niets meer schuldig	kwajtəns
radijzen	geld	radoiəzən

rondkomen	genoeg hebben	rondkommən
rotte carolusgulden, gene -	platzak	gieənə rotte kaar
ruïnering	ondergang	rennəwoussə
schokken	betalen	skokkən
smuistergeld	kleingeld	smojstergelt
sukkelaars, het zijn geen -	ze zijn niet onwelstellend	t zé gieən sikkalèèrs
tocht	vruchtgebruik	tocht
trok	inkomsten	trok
vlekken	geld	vlékkən
voor niets	gratis	vərniet

HUIS EN INBOEDEL, GEBOUWEN

achteruit	aangebouwd lokaal	achtərouət
achtervloer	toegang achteraan de woning	achtərvloer
allee	overloop	allee
blaffetuur	vensterluik	blaffətier
ees	overhangende dakpannen	ees
estaminet	café	stammənee
ezendrup	drup van overhangend dak	eezəndrip
gedoen	gebouw	gedoen
hank	schap aan muur met ophanghaken	ank
kabberdoes	gemene kroeg	kabbərdoesj
kakschool	bewaarschool	kakskool
kelderbakkes	keldermond, kelderingang	kellərbakkəs
kolenkot	kolenhok	kooləkot
kot	studentenverblijf	kot
kot	armoedig huis	kot
koterhaak	kachelpook	kootərouk
lister	luchter	listər
lommerhuisje	takkenhuisje	loemmərouəs
loods	loods	loezjə
mozegat	afvoeropening in woning	moozəgat
palier	overloop	paljee
papschool	kleuterschool	papskool
persienne	rolluik	persjel
pikkel	stoelpoot	pikkəl
plafond	zoldering	blaffong
plankier	voetpad	plansier
pompbak	gootsteen	poembak
richel	vensterbank	richəl
ringel	grendel	ringəl
schalie	daklei	skojlə
slakijzer	ijzer gebruikt als verbinding tussen balk en metselwerk	slékoiazər
spende	provisiekast	spennə
spendeke	kleine bergruimte onder de trap	spennəkən
steek, laag van -	met een laag plafond	steek

steenput	grondwaterput	stiejəpit
store	ophaalgordijn	stour
tablet	vensterbank	tablet
teerput	rioolput	tèèrpit
transparent	vliegenraam	asparant
vitrine	uitstalraam	vitrin
volet	rolluik	volle
volièrè	vogelkooi	voogəljèèr
vorst	nok	vest
waaier	licht doorlatend bovenstuk deur	wouər
waterbladen	blaffeturen	woutərblouərən
weddel	schuifhoutje ter vergrendeling	wéddəl, wérrəl
werkkot	atelier	wékkot
woonst	woning	woejnst
zep	afvoergootje	zep

BODEM EN BODEMGESTELDHEID

aardebaan	aardeweg	jeirəboun
hil	heuvel	il
gravier	grint	gravie
karail	grijze grind	karrajil
kleem	klei, leem	kliejəm
konker	spoortunnel	koenkər
kwelm	grondlaag waaruit water opwelt	kwelp
onderschieten	onderlopen	onderskietən
rocaille	steenafval	rakkajil
roten	rootput	riejətən
rottering	drassig land	rottərink
talud	helling	tallie
veddel	wegje tussen twee akkers	veddəl
winterader	natte plek	wintərrouər
zink	lager gelegen terrein	zink
zompig	slijkerig	zəmpəch

ABSTRACTE BEGRIPPEN

TOESTAND

aaneen gescheten	half werk	onieən gəskeetən
aantrok	succes	ountrok
afgekast	afgebroken	avgəkast
apart, niets -	niets bijzonders	niks appout
bazaar	rommel	bazaar
bedriegt-de-boer	bedrog	bədriech-tən-boel

beziens	aandacht trekkend	bezins
botten, de hond zijn -	waardeloos	nont zein bottan
brosselscheet	flauwe prestatie	brossælskeet
bruutweg	brutaal	brutwech
caduc	vervallen	kadik, kadikkælék
cirque, wat een -	warboel	wat een sirk
contrarie, te	integendeel	te controuræ
dezelementen	diggelen	dézzælamentan
dobbeltoop	zwaar vervormd	tobbæltœap
el, dat is iets -	dat is iets anders	das iet el
enig	eenzaam	ieanæch
flok	flauw, smakeloos	flok
frut, in -	in puin	in frit
gaaf	geschikt	gèèf
gekort, niets -	niet geholpen	gæket
genaderd, niets	zonder resultaat	niks gænoddert
geschalotterd	beschadigd	gæskalottært
gezeverd, 't is niet -	't is erg	tes ni gæziejævart
gezooien en gebraden	ergens thuis zijn	gæzoijan en gæbreejan
grauw en blauw	bont en blauw	graat en blaaf
halfgat	onafgewerkt	alfgat
hannekesnest	rommel als in nest ekster (hanne)	annækæsnest
heindewaarts, een -	min of meer	æn ennawèès
hoek, met een – aan	ongeloofwaardig	me næn oek oun
inschijten	instorten	in-skoiætæn
kaarskeschiet, iets van –	van weinig waarde	va keskæskiet
kamelot	prullen	kammælot
kert	insnijding, keep	két
kesteren	vonken	késtæræn
kiem	delicaat, gevoelig	kiem
klakkelings	rakelings	klakkælinks
klodden	moeilijkheden	kloddæn
knoppen, geen - waard	iets van weinig waarde	gen knoppæn weit
knoppen, naar de -	verloren	no dæ knoppæn
kop over gat	holderdebolder	kop oovær gat
kramakkelijk	aftands	krammakkæleik
kwaps	beurs, week	kwaps
lappen, dat zijn -	stoten	da zæn lappæn
loopmarkt	drukke	loeæpmeitæroia
loterspeek	uit elkaar vallend	lootærspieæk
loze oorlog	schijnbare oorlog, wanorde	loeæzæn oorlooch
maaisteek	wormstekig	mouæsteek
malunnig	ongelukkig	maloejnæch
meegaande weg	geleidelijk aan	meegojnæch wech
meeval	buitenkansje	meeval
merg	gaar	merch
mesnat	drijfmat	mesnat
mingelmangel	warboel	mingæl mangæl
misdacht	vergissing	misdacht
miskodeng	oneerlijk	miskoodæng

miskontent	ontevreden	miskontænt
mot op	vlak erop	mot op
mouter	overrijp	maatər
olvoren, op – liggen	er slordig bij liggen	op olvoorən liggən
ongereed	moeilijk te bereiken	ongerieət
onuitstaandelijk	onuitstaanbaar	onouætstonnəlék
onvoorziens	onverwachts	onvərzins
opgeven	opvallen	opgeevən
over of door, niet – kunnen	wanorde	ni oovər of tee kinnən
overnies	overhoeks	oovərnies
padderaf	buiten adem	paddəraf
pakbaar	strafbaar	pakbour
passeert, dat -	dat kan erdoor	da passeert
permentelijk	duidelijk	perməntəlék
pet	schrik	pet
pluis	zuiver	plouəs
riskeerlijk	waarschijnlijk	reskeerlék
roefroef	snel en slordig	roefroef
santenboetiek	rommel	santənboetik
scheefgaandeweg	scheef	skieəfgowech
scheet, een – in een fles	vruchteloos	'n skeet in 'n fles
schuifelachtig	glad	skéffəréchtəch
schuiven, op het -	rakelings	op t skéffər
skippes	verdwenen	skippəs
snotrot	totaal rot	snotrot
spetterementen	stukken en brokken	spéttərəméntən
sprok	droog, bros	sprok
starlings	star kijkend	steirəlinks
steeg	weerbarstig	stèèch
stekken, te – hebben	grijpen	te stékken emmən
tobbeltoop	dubbel te hoop	tobbəltoeap
trekken, lang -	uithouden	lank trekkən
uithoudbaar	uithoudbaar	ouətaafəlék
uitnemend	voortreffelijk	da nemd ouət
uitvezelen	uitrafelen	ouətvezzələn
valt, er – daar niet over	niets op aan te merken	do valt do ni oovər
vandoen	nodig	vandoen
vanouris (ook anouris)	waarschijnlijk	vanouris
verbasterdeerd	vervormd	verbastərdeert
verblaasterd	verbrand	vərbléstərt
verkesterd	te stevig gebakken	vərkéstərt
verschrokte boterham	uitgedroogd boterham	vəस्कrokt
vet, niet -	niet naar verwachting	ni vatj
vlak bloot	helemaal zichtbaar	flakkənbloəət
volle bak	volop	vollən bak
volle chasse	hevig	vollə sjas
voos	schor	voeəs
wizzewazje	kronkelig	wizzəwazjə
zot draaien	dol draaien van een schroef	zot drouən

TIJDBEPALINGEN

al met een keer	ineens	al me nə kiejə
alle vijf voet	voortdurend	allə voiəf voet
allegedurig	voortdurend	alləgədierəch
bamis	vroege herfst	boumis
bekanst	bijna	bəkan, bəkant, bəkanst
binst	tijdens	binst
blinkdoos	horloge	blinkdoeəs
bollebeek noen	verlaat middagmaal	bolləbeek noen
bots	straks	bots
bots op den noen	vlak op de middag	botsj op 'noen
constateur	duivenklok	constattuir
dezelfden, met -	tegelijkertijd	met dəzelstən
Driekoningen	Driekoningen	zangərkəsdach
eengadig	voortdurend	ieəgoudəch
einde, op het – van 't spel	ten slotte	op tennə van t spel
flees	straks	flees
Graaf van Half Vasten	Graaf van Half Vasten	Grèèf van Halfasten
Halfoogst	Hemelvaart van Maria	halvoeəst
Heilige Marcus	Heilige Marcus	Marcus den boeəənəplantə
Hemelvaartdag	Hemelvaartdag	Ons Iejər Eeməlvout
hoe laat is het ?	hoe laat is het ?	wadier est ?
ingeklipt	op het nippertje	ingəklipt
intijds	tijdig	intatsj
jaar-over-tijd	voortdurend	jouroovərtoiat
katuit	donderdag na kermis	kattouət
Kerstmis	Kerstmis	kesmis
klets-voor-keer	elke keer	kleitsj-ver-kieə
kort erna	kort erna	kets dornou
laat, in 't -	laat op de avond	in t lout
late, de - hebben	avonddienst hebben	de louten
letter voort, hoe -	binnenkort	a lettər voetsj
leven dag	eeuwigdurend	lèèvən dach
leven, van zijn – niet	nooit	va lèèvən niet
maneschijnen, alle -	zelden	allə mounskoianən
naaste keer	volgende keer	nostə kiejə
Nieuwjaar	Nieuwjaar	nievjour
nooit-of-jamais	nooit	noeət-of-zjammai
overanderdag	om de twee dagen	oovərandərdach
overtijd zijn	niet menstrueren	oovər toiat zein
Paasmaandag	Paasmaandag	pousmojndach
Paaszaterdag	Paaszaterdag	pouszoutərdach
Palmzondag	Palmzondag	palməzondach
Pasen	Pasen	possən
passeerde week	verleden week	passeerde wèèk
pink	ogenblik	nə pink
Pinksteren	Pinksteren	sinksən
pozen, bij -	soms	bé poeəzən

reizekens	eventjes	rézzækəs
rink-aaneen	voortdurend	rinkonieən
schier	bijna	skies
schof	werktijd van een kwart dag (6 uur)	skof
sebiet	straks	səbiet
seffens	terstond	sevvəs
Sint-Maarten	Sint-Maarten	sinteméttən
Sint-Margareta	Sint-Margareta	Magriet
slag op keer	altijd weer	slag op kiejə
slaggelings	plots	slaggəəlɪŋks
stante pede	op staande voet	stantəpee
swenst	terwijl	swənjst
swijlens	ondertussen	swoiələnst
tottebotsen	daarnet	tottəbɔtsən
totteseffes	daarnet	totteseffəs
Vastenavond	Vastenavond	vastəlɔuvət
vol-end	voltooid	vollent
voornoen	voormiddag	vərnoen
wilde boef, op de -	lukraak	op də willən boef

PLAATSBEPALINGEN, RICHTING

alom	omweg	allom
arrivé	aankomst	arreeve
bij de deur, niet -	niet dichtbij	ni bé də deer
bij-ste	meest nabije	bétstə
dik-over-dun	dwars erdoorheen	dik ovər dinnə
ieverans	ergens	ivvəranst
ieverst	ergens	ivvərst
kanten, van de -	herkomstig van	van də kante van
leid, uit de -	van de gewone weg af	ouət də loiət
nevens elkaar	naast elkaar	nevvəstieən
nieverans	nergens	nivvəranst
op een ander	elders	op ən andər
over en weer	heen en weer	overəntweer
ringrond	rondom	rinkront
rommendom	aan alle kanten	romməndom
root	rij	root
routehol	spoorwegonderdoorgang	roettol
travers	spoorwegovergang	travveir
weerbots	terugslag	weerbotsj

HOEVEELHEID, GROOTTE, VERHOUDING

alles en heel	alles	nən alləs en nə gieələn
---------------	-------	-------------------------

boezjevol	propvol	boezjəvol
broebelevol	propvol	broebələvol
bro	nul	bro
gewillig	amper	gəwilləch
grat	helemaal	grat
groter dan	groter dan	groejdər as
helegans	helemaal	gieələgans
helft, de – van de twee niet	geen van beiden	'n elft van də twieə ni
hoop en al	weinig	oeəp en al
kaveltje, neem een -	neem een stukje	pakt ə kouvəlkən
klet, dat scheelt een -	groot verschil	da skild ən klét
koe, een – te groot	veel te groot	een koej tə groeət
krot-en-mot	helemaal	krot-en-mot
letter	weinig	lettər
luizepisserke	iets zeer kleins	louəzepissərkə
muggenscheet	weinig	miggəskeet
neig	zeer	noiəch
titske	klein beetje	titskən

ALLERLEI

KINDERTAAL

dodo doen	slapen	doodoo doen
kerkebimbam	kerkgebouw	kérkəbimbam
pittevogel	vogel	pittevoogəl
poezeminneke	poes	poezəminnəkə
polleke	handje	polləkə
ta	dank	taa
teida	groet	tédđa
tèken	hondje	tèèkən
toepenezeke	neus	toepəneezeəkən

VLOEKEN EN BASTAARDVLOEKEN

1° kolom: dialectwoord.

2° kolom: etymologie

3° kolom: Baaardegemse uitspraak

akkerdieë	sacré dieu	akkərdieə
akkernong	sacré nom	akkernong
begoeë	bij God	bəgoeə
begot	bij God	bəgot
begouë	bij God	bəgouə
dedië	afkorting nom de dieu	dədiejə

dië	afkorting nom de dieu	diejə
gatverdamme	God verdoeme me	gatfərdammə
goddoezje	duizend goden	goddoezjə
godverdoeme	God verdoeme me	gotfərdoemə
gotverdorie	God verdoeme me	goddoorə
jandorie	jandorie	jandoorə
jezusmaranten	Jezus + Maria (verbastering)	zieəzes va marantən
kerdieë	sacré dieu	kerdiejə
kerdjalen	sacré ?	kərdjaalən
milledieë	mille dieux	millədiejə
millejaar	milliards de dieux (afkorting)	milləjaar
millejaardedieë	milliards de dieux (afkorting)	millejaardədiejə
nondedekke	nom de dieu	nondədekkə
nondedemme	nom de dieu	nondədemmə
nondedieë	nondeju	nondədiejə
nondedjalen	nom de + dieux (verbasterd)	nondədjaalən
nondedomme	nom de + verdoem me	nondədommə
nondemiekendegoeë	nom, goden	nondə miekən de goeə
nondetwieë	nom, twee	nondətwieə
offerdoeme	god verdoeme me	offədoemə
podoeme	god (verbasterd) verdoeme me	poddommə
sakkerdoeme	sacré + doeme me	sakkərdommə
sakkernong	sacré nom	sakkernong
snodomme	verdoem mij (verbastering)	snodommə
snotverdomme	god (verbasterd) + verdoeme me	snotverdommə
verdekke	verdoem mij (verbastering)	vərdekkə
verdimme	verdoem mij (verbastering)	verdimmə
verdoeme	verdoem mij	vərdoeme
verdorie	verdoren = buiten zichzelf raken	vərdoorə
vlammeeste	vloekversterking	vlammeeste

VARIA

air	melodie	eirrakən
aan of omtrent	zo ongeveer	ni oun of omtrent
al dikwijls	misschien, soms	adikkəs
al ware het	al ware het	a wout
al was het	al was het	a wast
alle gelijk	in elk geval	allə gəloieək
alleens	niet eens	allensj
alskaks (oud Nederlands)	schijnbaar	askés
anouris (ook vanouris)	waarschijnlijk	anouris
armen, den	armoedebijstand	'n érmən
baf	versterking (bv.: baf op)	baf
behoorlijk waar	echt waar	echtə boearleik wou
benauwelijk	angst aanjagend	bənaalék
boef op	juist op	Boefop
boef, op de wilde -	willekeurig	op də willən boef

bonk	versterking (bv.: bonk op)	boenk
braa	behoorlijk	braa
cinéma Pathé	schouwspel	sinema pattee
Dardis zijn kot	gevangenis van Baardegem	dardis zei kot
dikkement	zeer	dikkəmān
doen	stemmen bij een kiezing	doen
flem, voor de -	voor de schijn	ve də flem
klets	versterking (bv.: klets op)	klétsj
papierderij	paperassen	papierdərōiə
plak	versterking (bv.: plak op)	plak
poot	handtekening	poeət
rezzeke	gedichtje	rezzəkən
stuik	versterking bij voorzetsel op	stouək op
uit der hand	onderhands	ouətarant
vlak op	helemaal erop	flakkop
waarbij komt dat?	hoe komt dat?	wobboiə komta?

UITROEPEN, TUSSENWEPSELS EN BEGROETINGEN

aan uw ... gat, molentjes, sjik, bezze, kloten	gij niet!	on a gat, meeləkes, sjik, bezze, kloeətən ...
ah ja maar ja	ah ja, maar ja	a-jommə-ja
ai kadeeën	uitroep van ongeloof en verbazing	aj kaddeejən
amai mijn frak	uitroep van verbazing	ammaj mænne frak
ba 'k en doe	ik heb dat niet gedaan of gezegd	baakəndoən
bonjour, jour	goeiedag	zjuir
broi	kameraad, broeder	broj
ça va?	groet	savva
dat !	het zij zo	dat
den bok zijn kloten	afwijzing	dən bok zæn kloeətən
doe het goed in	onthoud het	doent goed in
doe je?	reactie op melding	doejjə?
ehwel	eh wel	awwel
ehwel ja	eh wel ja	awèè ja
elaba	vermanend opmerken	èèlabba
flut	gij niet	flit
gar, uit de	uit de weg	ouət də gar
garde à vous	opgepast	gardavoe
God vordere u	religieuze groet	got veddər a
goei voois	veel geluk	goei voeəs
haast u	spoed!	osta
helaba	gij daar, opgepast	èèlabba
helala	terechtwijzing	èèlalla
hou u goed	wens	aavda goet
hou u koest	braaf zijn	aavda koes
houd u struis	wens	aavda strouəs
houd vast	houd vast	aaffast

hupsakee	uitroep bij het springen	oepsakee
ja wat	uitroep van verbazing	jawaddə
joep !	uitroep bij het springen	joep
kartets !	uitroep	kartatsj
laat het uit	niet doen !	lojtantouat
lanceer u	aan de slag !	lanseerda
lap !	uitroep	lap
loop schijten	afwijzing	lup skoiətən
maar allez	uitroep van ongeloof of ongeduld	mor allee
maar gasten	uitroep van vertwijfeling	mou gastən
maar jawel	dat is wel waar	batoet
mijn gedacht	uitroep	mé gədacht
mijn oren	niet akkoord	mæn oeərən
mijn voeten, ja	niet akkoord	mæn voetə, ja
nem	ziezo	né
och Heer	och Heer	ochieərə
oeplaboem	uitroep na een beweging	oeplaboem
oesje	oei	oesjə
oetekes	oei	oetakəs
patat !	uitroep	patat
roef !	aanduiding van snelle beweging	roef
salukes	groet	salliekəs
salut	groet	sallie
scheer je weg !	weg !	skèərda (weg)
schiet je weg !	verdwij	skitta (weg)
schijt !	niet met u	skajt
schippes	foetsie	skippəs
schoon dingen	goed zo (ironisch)	skoeən dingən
slaapwel	avondgroet	sloppəl
stessel op	ga weg	stéssəldop
tarara	commentaar	tarraara
tegen uw kloten, beurs, ...	gij niet !	teegən a kloetən, bezzə, ...
ter maar	trap het maar af	tér mou
tettet	niks van	tététét
toet sè	ja, hoor	toet sé
tros maar op	ga maar weg	tros mor op
vrouwmens	aanspreking van man tot zijn eega	vraamens
waar gaan we dat schrijven?	uiting van verbazing	wou gommən da skroiəvən
wat riskeer je?	groet bij weggaan	wa reskeerdə
welbesteed	uiting van afkeuring	welbəstet

UITSPRAAK VOORNAMEN

Adèle	Del
Albéric	Albriek, Briek
Albert	Albér, Bér
Alfons	Alfong, Fong
Angélie	Lik
Benoit, Benedictus	Benoiə, Benoeə, Noeə, Dikkən

Cyriel	Seril
Désiré	Dizzeree, Dizzən
Emile	Miel
François, Frans, Franciscus	Frans, Soeə, Fransoeə, Sis, Sissen, Swa
Gaston	Gastong
Gustaaf	Gistaaf, Staaf
Hubert	Ibeir
Robert	Robeir, Bob
Henri, Hendrik	Enri, Endrie, Rik, Rie
Jaak	Zjaak
Jan, Jean	Jan, Zjang, Zjän
Johannes	Wannis
Jeanne	Zjannə
Johanna	Wannə
Josephine	Zjosfin, Finnə
Jozef	Jozef, Zjozef, Zjos, Zjéf, Seppən
Jules	Zjul
Julia	Ziljaa
Julien	Ziljain
Kamiel, Camiel	Kammil, Mil
Karel	Kaarəl, Sjaalən
Karel-Lodewijk	Sjarlowwie
Laurent	Lorrän, Ræng
Lodewijk, Louis	Loddən, Lowie, Wie, Wietər
Louise	Lowwis, Wis
Margriet	Maggrit
Maria	Marrieja, Marie, Mie
Marie-Louise	Marlowwis
Maurice, Maurits	Moris, Morrən
Omer	Ommèèr
Petrus, Pierre	Peetris, Piejə, Pit, Paj, Pjèèr
Philemon	Filləmong
Raymond	Rəmmong
René	Renee, Neekən
Roger	Rozjee
Theofiel	Teejoffil, Fil
Urbain	Urbain